

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2016

tijdvak 2

Nederlands CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 53 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld.

- 1 Bij de tekst(en) met vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 2 Bij de samenvatting is het de kandidaat niet toegestaan informatie-elementen in telegramstijl weer te geven. Voor een informatie-element dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend. Voor een informatie-element dat gedeeltelijk in telegramstijl is weergegeven, kan maximaal de helft van het aantal scorepunten worden toegekend.
- 3 Indien door de kandidaat tussen twee informatie-elementen een aantoonbaar onjuist (onlogisch) verband wordt gelegd, dient voor ten minste één van beide informatie-elementen geen score te worden toegekend.
- 4 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het antwoordmodel) niet meegeteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

---

1 D

2 **maximumscore 1**
uit alinea's 1 en 2

Opmerking

Beide elementen moeten gegeven zijn voor het scorepunt.

3 **maximumscore 2**

- Gelukkige mensen maken betere keuzes / beheersen de kunst van het leven beter 1
- Gelukkige mensen hebben een drukker sociaal leven 1

Opmerking

Wanneer er per verklaring meer dan 10 woorden zijn gebruikt, geen scorepunt toekennen voor die verklaring.

4 B

5 D

6 B

7 A

8 **maximumscore 1**
ouderen en studenten

Opmerking

Beide groepen moeten gegeven zijn voor het scorepunt.

9 D

10 C

11 D

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 2

---

12 maximumscore 11

In een goede samenvatting komen de volgende elementen voor:

12.1 maximumscore 1

Het is niet duidelijk wat een werkgever (op basis van de Wbp / wettelijk gezien) wel mag doen en wat niet bij het controleren van werknemers. / Wat mag een baas (op basis van de Wbp / wettelijk gezien) wel doen en wat niet bij het controleren van medewerkers?

12.2 maximumscore 2

- Werkgevers weten niet of zij een grens overschrijden (ondanks regels en rechterlijke uitspraken) 1
- Werknemers zijn onvoldoende beschermd tegen de schending van hun privéleven (door hun baas) (ondanks regels en rechterlijke uitspraken) 1

12.3 maximumscore 2

- Er moet een serieuze verdenking van wangedrag zijn 1
- Het middel dat ingezet wordt, moet passen bij het doel. / Een werkgever mag geen middelen inzetten als het resultaat ook op minder ingrijpende wijze kan worden bereikt 1

12.4 maximumscore 1

De werkgever moet zich altijd afvragen op welke manier hij zo min mogelijk inbreuk maakt op iemands privéleven. / De werkgever moet zich altijd afvragen of een inbreuk geoorloofd is of niet.

12.5 maximumscore 1

Het is onduidelijk hoe vastgesteld moet worden of een inbreuk geoorloofd is of niet / hoe beoordeeld dient te worden of de inbreuk geoorloofd is of niet.

12.6 maximumscore 1

Heleen Pool heeft een manier van beoordelen / een inbreuk- en rechtvaardigheidstoets ontworpen die / een toetsingskader ontworpen dat werkgevers, werknemers en rechters mogelijk hulp kan bieden.

12.7 maximumscore 1

De manier van beoordelen / het toetsingskader van Heleen Pool is nog niet juridisch erkend.

12.8 maximumscore 1

Heleen Pool hoopt op een proefproces (waarin de rechter beoordeelt aan welke eisen researchgedrag van werkgevers moet voldoen).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12.9 maximumscore 1

Heleen Pool adviseert werkgevers om tijdig beleid te ontwikkelen in de manier waarop men moet omgaan met wangedrag (zodat werknemers op de hoogte zijn van het beleid / weten wat er is afgesproken).

Opmerking

De kandidaat mag in zijn samenvatting de informatie-elementen in een andere volgorde weergeven dan in bovenstaande opsomming, mits de samenhang tussen de informatie-elementen in overeenstemming blijft met die van de samen te vatten tekst.

12.a Regeling met betrekking tot de woordgrensoverschrijding

Voor de eerste overschrijding met 10 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dient per 10 woorden steeds 1 scorepunt te worden afgetrokken tot een maximum van 11 scorepunten. De toepassing van de aftrekgeregeling kan overigens nooit leiden tot een score lager dan 0 bij deze opgave.

Schematisch:

191-200: 0 scorepunten aftrek;
 201-210: 1 scorepunt aftrek;
 211-220: 2 scorepunten aftrek;
 221-230: 3 scorepunten aftrek;
 231-240: 4 scorepunten aftrek;
 241-250: 5 scorepunten aftrek;
 251-260: 6 scorepunten aftrek;
 261-270: 7 scorepunten aftrek;
 271-280: 8 scorepunten aftrek;
 281-290: 9 scorepunten aftrek;
 291-300: 10 scorepunten aftrek;
 meer dan 300: 11 scorepunten aftrek.

NB In het programma WOLF vermeldt u de score van de kandidaat op elk van de negen afzonderlijke inhoudselementen bij de labels 12.1 tot en met 12.9. Bij label 12.a voert u de aftrekpunten voor de woordgrensoverschrijding in als een positief getal.

Tekst 3

13 A

14 A

15 D

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 4

---

16 D

17 B

18 A

19 D

20 **maximumscore 2**

drie van de volgende:

- Mensen vinden het niet belangrijk (zolang ze maar kunnen rondkomen).
- Mensen zijn sterk gericht op de korte termijn.
- Mensen zijn erg gevoelig voor verleidingen.
- Mensen hebben (als kind) niet geleerd om met geld om te gaan. / Mensen hebben te weinig ervaring met het omgaan met geld.

indien drie antwoorden goed 2

indien twee antwoorden goed 1

indien minder dan twee antwoorden goed 0

21 **maximumscore 1**

“Misschien zouden ze dat wel willen, maar zolang ze kunnen rondkomen, vinden ze het niet belangrijk (...)” (regels 44-47)

22 C

23 A

24 D

25 B

26 B

27 **maximumscore 1**

“Het leidt ertoe dat veel mensen – ruim 30 procent van de Nederlanders, volgens het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) – nauwelijks inzicht hebben in hun uitgavenpatroon.” (regels 39-44)

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 1

De digitale huishoudboekjes van banken zijn vaak gedetailleerder / bevatten vaak meer informatie.

Opmerking

Wanneer er meer dan 10 woorden zijn gebruikt, geen scorepunt toekennen.

Schrijfo opdracht

---

29 maximumscore 13

Als de kandidaat de opdracht helemaal niet heeft uitgewerkt, geen scorepunten toekennen.

29.1 maximumscore 6

Aftrek inhoud

De score is 6 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

- de aanleiding voor het artikel 1
- de inhoud van de discussie 1
- het aantal leerlingen met een bijbaantje 1
- minimaal drie voorbeelden van bijbaantjes 1
- een beschrijving van de eigen situatie: wel of geen bijbaantje 1
- een uitleg waarom er wel of geen bijbaantje genomen is 1
- de eigen mening over het nut van bijbaantjes 1
- argument 1 voor de eigen mening 1
- argument 2 voor de eigen mening 1
- een advies aan de klasgenoten 1

29.2 maximumscore 4

Aftrek taalgebruik

De score is 4 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

- één of twee formuleringsfouten (onvolledige zinnen, onjuiste woordkeuze, onjuiste verwijzingen, onjuiste zinsbouw) 1
- drie of vier formuleringsfouten 2
- vijf of meer formuleringsfouten 3
- één of twee spelfouten (fouten in de spelling van werkwoordsvormen, overige spelfouten, inclusief ten onrechte opgenomen of weggelaten hoofdletters) 1
- drie of meer spelfouten 2
- twee of meer interpunctiefouten 1

29.3 maximumscore 3**Aftrek presentatie/conventies**

De score is 3 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

- passende titel 1
- vermelding naam 1
- vermelding klas 1
- alinea-indeling 1
- samenhang 1
- logische volgorde 1
- passend taalgebruik 1
- verzorgde indruk 1

NB In het programma WOLF vermeldt u de scores van de kandidaat op elk van de drie afzonderlijke beoordelingscriteria.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in het programma WOLF. Zend de gegevens uiterlijk op 28 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	Naar een artikel van Hidde Boersma, Elsevier, 4 januari 2014
tekst 2	Naar een artikel van Barbara Rijlaarsdam, NRC Handelsblad, 28 januari 2014
tekst 3	Naar een advertentie in NRC Handelsblad, 10 februari 2014
tekst 4	Naar een artikel van Wilma van Hoeflaken, NRC Handelsblad, 25 en 26 januari 2014